

284(434)
Б61

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

БІЛА КНИГА 2019-2020

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ
ДЕРЖСПЕЦТРАНССЛУЖБА

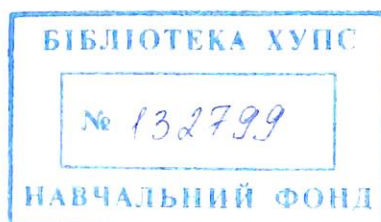

284/434p)
Б61

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

БІЛА КНИГА 2019-2020

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ
ДЕРЖСПЕЦТРАНССЛУЖБА

КИЇВ • 2021

Інформаційний бюлетень "Біла книга – 2019-2020. Збройні Сили України, Держспецтрансслужба" підготовлений робочою групою фахівців Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та Адміністрації Державної спеціальної служби транспорту.

Голова робочої групи:
Іван РУСНАК

Робоча група:
Олександр ПОЛІЩУК, Ігор СТАРОБІНСЬКИЙ, Олександр МИРОНЮК, Анатолій ПЕТРЕНКО, Юлій ГЕРЕ, Ігор ХАЛІМОН, Олександр ДУБЛЯН, Руслан ХОМЧАК, Сергій КОРНІЙЧУК, Сергій ЗАТОЛОКІН, Олег МЕЛІХОВ, Сергій ДУДКО, Костянтин ЖУРА, Сергій СОБКОВИЧ

Секретар робочої групи:
Сергій МАСЛОВСЬКИЙ

Інформаційний бюлетень "Біла книга" видається відповідно до Закону України "Про національну безпеку України" з метою систематичного інформування суспільства про діяльність Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, стан виконання заходів розвитку, забезпечення обґрунтованості рішень органів військового управління з питань національної безпеки у війсьній сфері, сферах оборони і військового будівництва.

П'ятнадцяте видання інформаційного бюлетеня присвячене питанням результатів реформування Збройних Сил України і Державної спеціальної служби транспорту та їх досягненням у цьому напрямку роботи. У виданні також висвітлюються поточний стан Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, а також основні завдання і головні напрямки їх розвитку.

Матеріали бюлетеня призначені для цивільних і військових фахівців у галузі військового будівництва, оборонної політики та політики безпеки, журналістів, викладачів і студентів профільних вузів та факультетів, а також усіх, хто цікавиться станом і розвитком Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ – ВЕРХОВНИЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Збройні Сили України, пройшовши крізь важкі випробування війною, зміцнилися, оволоділи значним досвідом і сьогодні, надійно утримуючи бойові позиції на Сході нашої держави, тренуючись на військових полігонах, виконуючи завдання у небі і на морі, підтверджують свою готовність до виконання завдань за призначенням.

Загальноновизнаний факт, що армія України стала однією з найсильніших у Європі.

Наші воїни навчають військових держав-партнерів того, що таке сучасна війна і як успішно протидіяти ворогу, яким би технічно забезпеченим він не був.

Також важливо й те, що Збройні сили України з кожним роком перебирають дедалі більше закордонного професійного досвіду.

Українці завжди пам'ятатимуть наших воїнів, які віддали життя за Україну, захищаючи справедливу долю для нашого народу.

Повага до подвигу наших героїв є абсолютною на всій території держави.

(3 виступів Президента України – Верховного
Головнокомандувача Збройних Сил України з нагоди
Дня Збройних Сил України у 2019-2020 роках)

ВСТУПНЕ СЛОВО МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У 2019–2020 рр. Міністерство оборони та Збройні Сили України продовжували виконувати завдання з оборони держави в умовах протидії гібридній агресії з боку Російської Федерації, впроваджували оборонну реформу, спрямовану на досягнення цілей європейської та євроатлантичної інтеграції.

Цей період ознаменувався завершенням реалізації Стратегічного оборонного бюлетеня і Державної програми розвитку Збройних Сил України, документів, відповідно до вимог яких реформи втілювались упродовж останніх чотирьох років. Про прогрес у реалізації зазначених у цих документах завдань, свідчить позитивна оцінка виконання Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО як у 2019, так і у 2020 р.

Вперше з використанням методології планування на основі спроможностей Міністерством оборони України проведено оборонний огляд, результати якого затверджені рішенням Ради національної безпеки і оборони України та введено в дію Указом Президента України №106 від 24 березня 2020 року.

Важливим етапом у роботі стало затвердження та введення в дію Президентом України 14 вересня 2020 року нової Стратегії національної безпеки України, що трансформує чинну систему гарантування національної безпеки та оборони з метою набуття нових спроможностей забезпечувати державний суверенітет і територіальну цілісність України з урахуванням комплексу можливих загроз, забезпечує захист прав, свобод і законних інтересів громадян України та подальший суспільний розвиток.

На основі нової Стратегії національної безпеки України Міністерством оборони було розроблено Стратегію воєнної безпеки України, яка затверджена Указом Президента України 25 березня 2021 року. Цей документ визначає цілі, пріоритети та шляхи реалізації державної політики в сферах національної безпеки й оборони в частині, що стосується забезпечення воєнної безпеки нашої держави та є основою для розроблення Стратегічного оборонного бюлетеня України, програмних документів з питань оборони та розвитку сил оборони, а також плану оборони України і планів застосування сил оборони.

Незважаючи на поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, небезпеку виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, кризові

явища у світовій економіці, завдання, визначені Міністерству оборони та Збройним Силам України, у цілому виконані.

12 червня 2020 р. новий потужний імпульс отримав процес євроатлантичної інтеграції України – Північноатлантична рада НАТО схвалила рішення щодо надання нашій державі статусу держави-партнера НАТО з розширеними можливостями (Enhanced Opportunity Partner, EOP). Україна стала членом своєрідного клубу, учасниками якого вже є Австралія, Грузія, Швеція, Фінляндія та Йорданія. Надання Україні статусу EOP є визнанням значного внеску нашої держави у зусилля Альянсу з підтримання міжнародного миру та безпеки, активної участі представників України у його програмах та ініціативах, а також важливості нашої держави для НАТО як прогнозованого партнера.

Євроатлантичний вибір є найкращим способом реалізації національних інтересів України, оскільки відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими державами світу, надає можливості безпекового й економічного розвитку, зміцнює позиції країни у системі міжнародних відносин.

Окремо також варто зазначити, що протягом останніх двох років в оборонному відомстві активно відбувалися внутрішні трансформаційні процеси, зокрема удосконалення системи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони. Створено нові канали комунікацій із суспільством, військовими та ветеранами.

Серед принципових досягнень варто відзначити введення посади Головнокомандувача Збройних Сил України та формування нових органів військового управління: Командування Об'єднаних сил, Командування Медичних сил, Командування Сил підтримки, Командування Військ зв'язку та кібербезпеки.

З низкою держав-партнерів досягнуто домовленостей, спрямованих на зміцнення безпеки й обороноздатності України, у яких ключовим є питання розвитку спроможностей і підвищення бойового потенціалу Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

Для досягнення сумісності з арміями держав-членів Альянсу у Збройних Силах України впроваджено Перелік кодів військових рангів НАТО.

Це одна зі складових проєкту Концепції військової кадрової політики Збройних Сил України до 2025 р., яка започатковує євроатлантичну трансформацію існуючої системи кадрового менеджменту щодо управління кар'єрою військовослужбовців за військовими званнями.

У 2020 р. Міноборони виконало Державне оборонне замовлення, збільшивши обсяги закупівлі нового і модернізованого озброєння, військової техніки та виробів спеціального призначення. Попри обмеження роботи підприємств оборонно-промислового комплексу, пов'язані з COVID-19, вдалося забезпечити обсяги постачання озброєння і військової техніки на рівні 2019 р., а за деякими напрямками (забезпечення боєприпасами, бронетанковою технікою, цифровими засобами зв'язку) навіть перевищити обсяги попереднього року.

Ми зробили практичні кроки у сфері нарощення ракетного щита України. У 2020 р. оборонне відомство уклало контракт на закупівлю для Збройних Сил новітнього ракетного комплексу "Нептун".

У 2020 р. вперше в нашій історії створена нормативна база та реалізовані прямі міжнародні угоди щодо закупівлі й постачання за імпортом озброєння і військової техніки, а також комплектуючих до них, які не виробляються в Україні.

Перспективні завдання, які стоять перед Збройними Силами, з 2021 р., ще масштабніші.

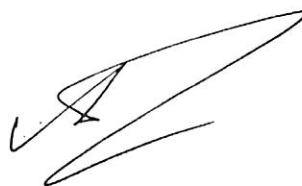
Зважаючи на європейські та євроатлантичні орієнтири України, закладені в Конституції та законах України, Стратегії національної безпеки України та Стратегії воєнної безпеки України, 2021 у Міноборони визначено роком євроатлантичної трансформації. Перед Міноборони, Збройними Силами України та Держспецтрансслужбою стоїть завдання переходу на нові стандарти управлінських процесів і засад функціонування, побудови системи оборонного менеджменту на основі найкращих практик держав-членів НАТО, створення сучасної системи управління оборонними ресурсами та посилення демократичного цивільного контролю, досягнення Збройними Силами України визначених оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей.

Сподіваюся, що поєднання національних ресурсів і допомоги міжнародних партнерів дасть змогу виконати ці завдання швидко та ефективно.

Вірю у відданість військовослужбовців і працівників справі зміцнення боєздатності наших Збройних Сил, які стоять на захисті суверенітету, незалежності та територіальної цілісності Держави.

Слава Україні!

Міністр оборони України

Андрій ТАРАН

ЗМІСТ

Привітання Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України.....	3
Вступне слово Міністра оборони України	5
Розділ 1. ПІДСУМКИ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	9
Розділ 2. РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ, СТРУКТУРА ТА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ	37
Розділ 3. ПІДСУМКИ РОЗРОБЛЕННЯ, МОДЕРНІЗАЦІЇ, ПОСТАЧАННЯ Й ВІДНОВЛЕННЯ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ, УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ.....	46
Розділ 4. ПІДГОТОВКА ВІЙСЬК (СИЛ)	62
Розділ 5. КОМПЛЕКТУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ ПЕРСОНАЛОМ	72
Розділ 6. РЕАЛІЗАЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	91
Розділ 7. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ І ЗБРОЙНИХ СИЛ	115
Розділ 8. ПІДСУМКИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ТРАНСПОРТУ	140
ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА.....	158
ДОДАТКИ.....	158